

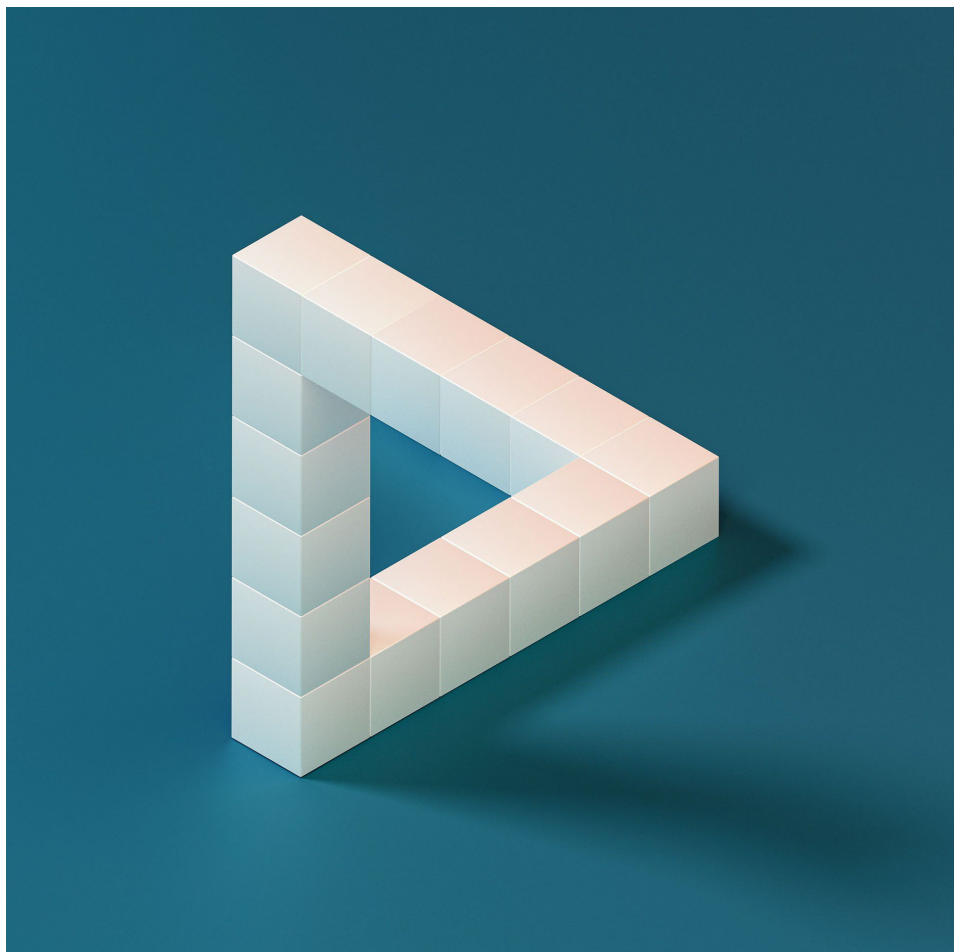

LUND
UNIVERSITY

Källkritikens utmaningar i digitala miljöer

OLOF SUNDIN @OLOFSUN

Tillitsparadoxen

Källkritik som idé utmanar det ovillkorliga tilliten till information och informationskällor, men samtidigt kräver den en slags grundläggande tillit för att vara meningsfull.

The New York Times

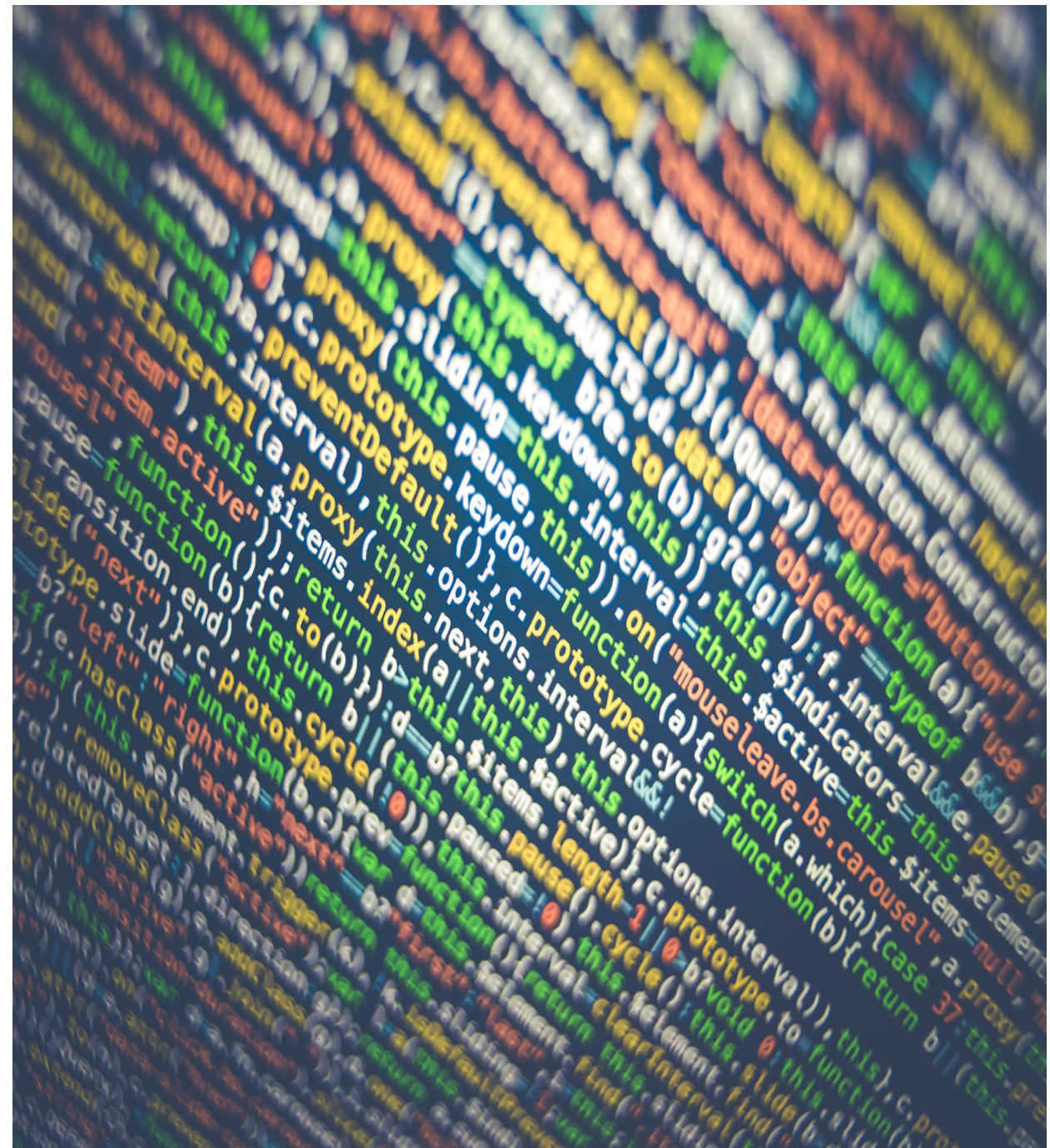
Trump's Suggestion That Disinfectants Could Be Used to Treat Coronavirus Prompts Aggressive Pushback

By Katie Rogers, Christine Hauser, Alan Yuhas and Maggie Haberman

April 24, 2020

Informationens kris

- Fragmentering
- Individualisering
- Emotionalisering
- Sjunkande tillit

≡ **Omni**

Tiktok bannlyser desinformation om klimatförändringar

Av [Mats Karlsson](#)

Publicerad 21 april, 14:19

DAGENS NYHETER.

SVERIGE

Socialstyrelsen får i uppdrag att bekämpa LVU-kampanj

Uppdaterad 2023-02-04 Publicerad 2023-02-03

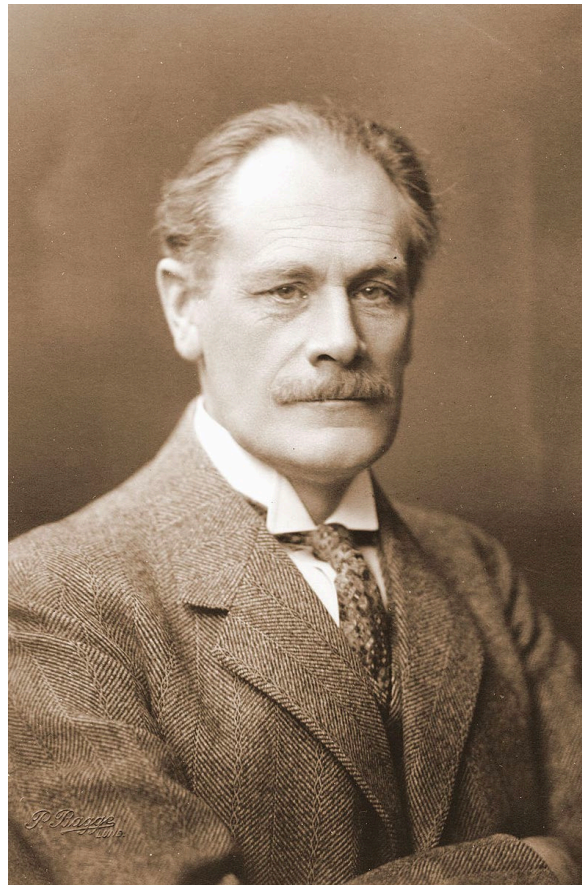
- Reglering av plattformar
- Spridning av pålitlig information
- Faktakontroll av nyhetsbyråer
- Medborgarnas eget ansvar

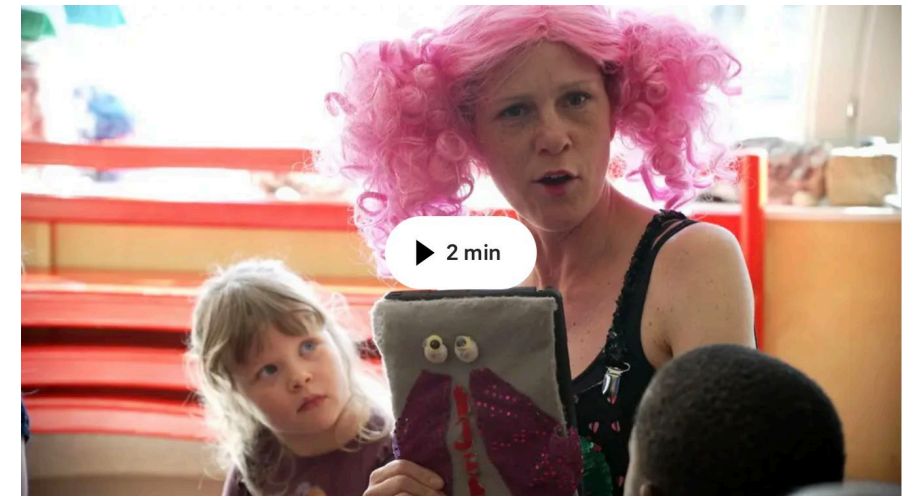
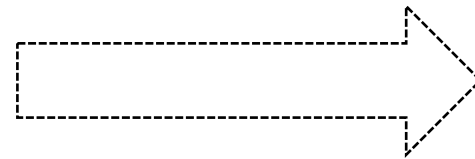
Alla handlar om kontroll över information och kunskap, och inkluderar därför en maktdimension

Källkritik i Sverige > från akademien till vardagen på nätet

Lauritz Weibull (1873-1960)

Barnen på Bjurhovdasmockets förskola i Västerås träffar ofta nättrollen Fixa och Trixa och deras kompis Kjell Kritik. Foto: Melker Blomberg/SVT

Nättrollen och Kjell Kritik – populära gäster på Bjurhovdasmockets förskola

UPPDATERAD 20 APRIL 2021 PUBLICERAD 20 APRIL 2021

VIKTIG INFORMATION TILL SVERIGES INVÅNARE

OM **KRISEN** ELLER **KRIGET** KOMMER

I dag är det källkritikens dag 🔍 Här hittar du fler tips och råd om källkritik: <https://www.krisinformation.se/detta-gor-samhallet/mer-om-sveriges-krishanteringssystem/om-krisen-kommer/kallkritik>

Tänk källkritiskt!

- ✓ Vem ligger bakom informationen? Kan du hitta den ursprungliga källan?
- ✓ Vem tjänar på att du sprider vidare?
- ✓ Varför finns informationen? Är avsikten att förändra ditt tänkande och agerande?
- ✓ Hur gammal är informationen? Är den fortfarande relevant?
- ✓ Var fann du informationen? Kommer den från en källa som är pålitlig och som tidigare har levererat bekräftad information?

ria
Deja vú, låter exakt som det gjorde i ett visst land under andra världskriget. Åsiktsförföljelse, bara tycka som regimen tillåter dig att tycka, faktaredigering, trycka ner folket, mobbing och kalla alla med andra åsikter för konspirationsteoretiker etc. När skall ni börja fängsla folk för sina åsikter? Och i ärlighetens namn: vems sanning talar ni om?

15 h Gilla Svarta 4 👍 😂

Brukar tänka på dessa punkter när jag sätter på TV:n och det är nog därför som jag alltid snabbt zappar bort SVT1 och SVT2.

23 h Gilla Svarta 36 👍 😂

ria
Vem ligger bakom påstående " alla skall vaccineras!",tänk kritiskt! Big Farma- Bill Gates- deep state.Bra att lära sig tänka kritiskt

23 h Gilla Svarta 5 😂 👍

OM INGENTING IFRÅGASÄTTS KAN VADSOMHELST BLI EN SANNING.

#svt #svtnyheter

Höna av en fjäder

41 094 visningar · 4 okt. 2019

👍 159 💬 2 392 ➦ DELA ⚙️ SPARA ...

”Ok... säger Sveriges Vänster Television, hur långt innan ni stänger kommentarsfältet? Vem granskar granskarna?”

- 822

”Så tondövt. Avsaknaden av självinsikt är skrämmande.”

- 95

”Ren propaganda, Ni bör läggas ned omedelbart.”

- 821

”stasi propaganda, o detta skräp tvingas man betala för.....”

- 66

”Påstår sig SVT att utföra saklig journalistik? Skrattretande”

- 789

Samnytt

I *Samnytt* är källkritik presenterat som utgörande en del av "msn" och "etablissemangets" kontrollinfrastruktur

Barn drillas i "källkritik" – ska okritiskt ta in SVTs produktion

Inrikes

15 mars 2019 kl. 12.28

I förrgår sände statstelevisionen ett inslag i Lilla Aktuellt som handlade om källkritik. I inslaget radar man upp mediebolag som är trovärdiga – och varnar samtidigt för "sajter" som har "andra syften". "Här jobbar journalister som är utbildade för att ta reda på om saker är sanna eller falska". Programmet riktar sig mot barn i 8-12 års åldern – en ålder där man enligt flera undersökningar är mest mottaglig för yttre informationspåverkan.

Destruktiv källkritik

- Det finns en typ av skeptisk, eller rent av nihilistisk, källkritik där all information, oavsett källa, bör ifrågasättas lika mycket.
- Människors misstro och minskande tillit till samhällets institutioner är inte bara en bieffekt av ”dålig” källkritik.
- När källkritik politiseras är en minskad tillit till samhällets institutioner en *avsedd* effekt.

källkritik

Filter Om dessa resultat

SKILL TESTS
Test candidates' English B1/intermediate language skills
3:09

Use this English B1 test to hire for English language skills
Annons · TestGorilla
Hire English language speakers with our B1 English test
Try today

KÄLLKRITIK
att söka och granska källor
3:12

KÄLLKRITIK: Söka och granska källor
110 762 visningar · för 6 år sedan
Orka plugga
Vem är det som står bakom en källa och vad är egentligen syftet? Vem är det som t.ex. skrivit något och varför? Ett bra tips är att ...
Undertexter

Källkritik (Vad är bra information?)
15:33

Källkritik (Vad är bra information?)
13 993 visningar · för 1 år sedan
Peter SFI
SFI, lär dig svensk grammatik på svenska. #sfi #Svenska #Grammatik #SvenskGrammatik #Swedish #SwedishGrammar.

KÄLLKRITIK
2:13

Källkritik - vilka nyheter går att lita på?
21 353 visningar · för 3 år sedan
Orka plugga
Det kan vara svårt att orientera sig bland alla nyheter och rykten kring corona. Hela tiden uppdateras våra social medier med nya ...
Undertexter

Källkritik
5:10

Källkritik (Svenska) - www.binogi.se
61 227 visningar · för 4 år sedan
Binogi Sverige
Testa och lär mer genom att skapa ett gratis konto på www.binogi.se Binogi (fd Studi) Digitalt läromedel Multimodalt och ...

Källkritik
7:57

Källkritik
78 302 visningar · för 9 år sedan
Lisa Eklund
En sammanfattning om genomgången om källkritik. Bortse från alla "eeeh" och "uuum" är ni snälla.

SORTERA EFTER

Relevans

Uppladdningsdatum

Antal visningar

Betyg

källkritik

BLACK LIVES MATTER SWEDEN
23:29

Faktagranskning och Källkritik: Black Lives Matter
327 979 visningar · för 6 år sedan
Angry Foreigner
NAMASTE.
Undertexter

Källkritik
6:45

Förstå kunskapskraven: Om källkritik - resonera om källans trovärdighet och relevans i svenska
179 544 visningar · för 7 år sedan
Orka plugga
Från och med hösten 2022 heter det betygsgranskning istället för kunskapskrav (Lgr22) ORKA PLUGGA är en satsning om ...
Undertexter

MED KÄLLKRITIK **UTAN KÄLLKRITIK**
17:18

Angry Foreigner om Källkritik, Fejknyheter & Nya Medier
134 719 visningar · för 6 år sedan
Angry Foreigner
NAMASTE.
Undertexter

KÄLLKRITIK
att söka och granska källor
3:12

KÄLLKRITIK: Söka och granska källor
110 762 visningar · för 6 år sedan
Orka plugga
Vem är det som står bakom en källa och vad är egentligen syftet? Vem är det som t.ex. skrivit något och varför? Ett bra tips är att ...
Undertexter

Förstahandskällor
21:56

Historisk källkritik
96 990 visningar · för 9 år sedan
Mattias Axelsson
En genomgång av historisk källkritik med fokus på äkthet, beroende tid och tendens.

Källkritik
7:57

Källkritik
78 302 visningar · för 9 år sedan
Lisa Eklund
En sammanfattning om genomgången om källkritik. Bortse från alla "eeeh" och "uuum" är ni snälla.

Ifrågasätt mer?

CLIMATE CHANGE:
SCIENCE FACT OR
SCIENCE FICTION?
RT NEWS QUESTION MORE.

SKY 512 FREEVIEW 85 RT.COM

TITAN

The billboard features a large illustration of an alien with a long neck and a bird perched on its shoulder. The text is in a bold, sans-serif font, with the main headline in red and the tagline in white on a red background. The RT logo is also present.

Olika relationer till källkritik

- **Naiv källkritik**: man litar på den information man möter utan att ifrågasätta den och utan att aktivt söka den.
- **Skeptisk källkritik**: man misstror och litar inte på något och ifrågasätter all information lika mycket och på samma grunder.
- **Pragmatisk källkritik**: man litar i rimlig utsträckning på etablerade och samhälleligt sanktionerade källor och kan skilja på vad som är vad.

Vaddå kritik?

κριτικός [kritikós]: förmögen att urskilja/bedöma

Avslutning

- Använd kontroll av information varsamt
- Det handlar sällan (i alla fall inte alltid) om informationsproblem
- Se till att förtjäna tillit
- Det finns inga enkla lösningar
- Barn och unga är också människor

Tack!

LUND
UNIVERSITY

